

پست بانک ایران یک بانک توسعه ای کارآفرین

مسعود ساعی^۱، سارا آدم بیک^۲

۱- پست بانک ایران، masud_sae@yaho.com

۲- پست بانک ایران، Saraadambeik1992@gmail.com

چکیده:

بی تردید کارآفرینان و کارآفرینی نقش کلیدی در توسعه پایدار اقتصادی در جوامع دارند؛ به طوری که امروزه یکی از شاخصهای توسعه در کشورهای رو به رشد وجود کارآفرینان و کارآفرینی می باشد و میتوان گفت توسعه کارآفرینی موجب بهبود عملکرد شاخصهای اقتصادی اعم از بهبود رفاه مردم، افزایش اشتغال، رشد اقتصادی و کاهش فقر می شود. بر اساس اکوسیستم کارآفرینانه دیده بان جهانی کارآفرینی، اولین و مهمترین عامل در ترکیب شرایط زمینه ای یا محیطی که به فعالیتهای کارآفرینانه شکل داده و موجب وقوع آن ها می شود؛ حمایت های مالی و به موقع و در دسترس به گروه های کارآفرین و خوشه های تولیدی است.

پست بانک ایران ضمن توجه به رسالت و چشم انداز خود، با هدف کمک های مالی و حمایتی و ارائه خدمات مالی بانکی در کلیه مناطق مخصوصاً مناطق محروم و با بهره مندی از زیر ساخت های فناوری اطلاعات و ارتباطات، توانسته است با تأمین مالی بنگاه های کوچک و متوسط و حمایت مالی از کارآفرینان روستایی، گامهای بلندی را در توسعه اقتصادی و اجتماعی کشور بردارد و کمک شایانی در جهت توسعه کارآفرینی و اشتغالزایی در نواحی روستایی و کمتر برخوردار باشد. این بانک علیرغم دارا بودن بیشترین حجم نقاط تماس در سطح کشور، از نظر ارائه دهنده خدمات بانکی به نقاط روستایی، کمترین سود دهی یا بازدهی را بدنبال داشته که این خود ناشی از سرمایه گذاری بلند مدت در این نقاط و نگاه توسعه ای این بانک بوده و در حقیقت این بانک توانسته است بازوی اجرایی دولت برای تحقق بخشیدن به اهداف برنامه های توسعه ای و گسترش کارآفرینی در جهت افزایش اشتغال، افزایش تولید و رونق اقتصادی باشد.

واژگان کلیدی: بانک های توسعه ای، تأمین مالی خرد، کارآفرینی، کارآفرینی روستایی، پست بانک ایران

۱- مقدمه:

به لحاظ تاریخی، اصطلاح توسعه برای اولین بار در حدود چهارصد سال پیش از زبان فرانسه وارد واژگان انگلیسی شد. معنای لغوی آن اساساً با کلمات و اصطلاحاتی چون شکفتن، باز شدن، در حال فعالیت بودن، عبور از وضعیتی ساکن و ابتدایی، تحول یافتن و رشد برای رسیدن به وضعیتی کامل تر، بهینه تر، بالغ تر توضیح داده شده است. توسعه یک کشور نیز با شاخصهای آماری همچون درآمد سرانه، امید به زندگی، نرخ سواد و ... سنجیده می شود. اما توسعه کشورها، امروزه خود به خود اتفاق نمی افتد، بلکه با دخالت موثر، علمی، حرفه ای و سنجیده دولت ها این فرآیند ایجاد و تکمیل می شود. چنین دخالتی از طریق نهادها و فرآیندهای مناسب امکان پذیر است. یکی از اصلی ترین نهادها و ابزارها، بانکداری توسعه ای است که در برگزیده فرآیندهای متحول، انعطاف پذیر، متغیر و متناسب با نیاز زمان است.

بانک های توسعه ای؛ موسسات مالی هستند که سرمایه را با شرایط مناسب تجهیز می نمایند تا در فعالیت های تولیدی، خدماتی و...؛ توسط خود یا دیگران و یا مشترکاً؛ در راستای اهداف برنامه های توسعه اقتصادی کشور؛ به نحو مطلوبی سرمایه گذاری نمایند و اساساً می توان وظایف، نقش و فعالیت های بانک های توسعه ای را در ارتباط با فرآیند توسعه اقتصادی تبیین نمود که پست بانک از این قاعده مستثنی نبوده و توانسته است در این بین نقش بسزایی در توسعه اقتصادی کشور داشته باشد.

در واقع هدف از ایجاد و تشکیل پست بانک، ارائه خدمات مالی بانکی در نقاط روستایی و کمتر توسعه یافته و بهره برداری از زیر ساخت های فناوری اطلاعات و ارتباطات که بر اساس برنامه های USO^۱ توسط وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات ایجاد می شود، بوده است که این بانک با حمایت و پشتوانه دولتی توانسته گامهای بلندی را در توسعه اقتصادی و اجتماعی کشور بردارد و با انجام مأموریتهای خود، وجوه سرگردان در مناطق روستایی را بصورت اندوخته های موثر به چرخه اقتصاد کشور هدایت کند. پست بانک ایران بر اساس رسالت خود تلاش نموده است که حضور موثر و صد در صدی در مناطق روستایی و محروم داشته باشد و از آنجائیکه این حضور برای بانک مستلزم هزینه سرمایه گذاری قابل توجهی

بوده است، این بانک با هدف حمایت و کمک به روستائیان در این مسیر انتظار فعالیت انتفاعی به معنای کسب سود نداشته و همواره بدنبال این بوده است که بیشترین خدمت رسانی انجام گردد و فاصله ارائه خدمات در مناطق برخوردار و کمتر برخوردار به حداقل برسد و بانک بعنوان بازوی قدرتمند دولت در رفع محدودیتهای، دستاوردهای گرانبهای فراهم نماید.

در این مقاله تلاش می شود با توجه به این مهم، جایگاه و نقش پست بانک در حمایت از خوشه های تولیدی، فعالیتهای کارآفرینی و کارآفرینان روستائی مشخص و با توجه به سوابق این بانک، حضور پررنگ در روستاها را تعریف نمائیم.

۲- تعریف کارآفرینی :

اصطلاح کارآفرینی «Entrepreneurship» در معنا و مفهوم فعلی را اولین بار ژوزف شومپیتر به کار برد. این اقتصاددان که او را پدر علم کارآفرینی می نامند بر این باور بود که رشد و توسعه اقتصادی در یک نظام، زمانی میسر خواهد بود که افرادی در بین سایر احاد جامعه با خطرپذیری، اقدام به نوآوری کرده و با این کار روشها و راه حلهای جدید جایگزین راهکارهای ناکارآمد کهن قبلی شود. تخریب خلاق تفکرات و آرای «شومپیتر» با انقلاب اطلاعات و شروع عصر فراصنعتی از ارزش و اهمیت خاصی برخوردار شد؛ زیرا کارآفرینان به عنوان عاملین تغییر و فرآیند تغییر و تحول در نظام اقتصادی مورد توجه قرار گرفت و حجم قابل توجهی از تحقیقات و پژوهشهای مرتبط با آن طی دهه های ۷۰، ۸۰ و ۱۹۹۰ میلادی صورت پذیرفت.

کارآفرینی، فرآیندی است که منجر به ایجاد رضایتمندی و یا تقاضای جدید میگردد. کارآفرینی عبارتست از فرایند ایجاد ارزش از راه تشکیل مجموعه منحصر به فردی از منابع به منظور بهره گیری از فرصتها. شومپیتر کارآفرینی را عامل محرک رشد اقتصادی میدانند و سوتو از آن به عنوان پایه و اساس توسعه یاد میکند.

سید جلیل میر میران در تعریف جامعی کارآفرینی را «فرآیندی پویا که در آن فردی آرمانگرا و نوآور با شناسایی فرصت ها، بسیج منابع و قبول مخاطرات حساب شده کسب کاری جدید را برای عرضه محصولات و یا خدمات به بازار، با هدف کسب سود و یا موفقیت راه اندازی و اداره می کند و یا کسب و کاری موجود را توسعه می دهد» می داند.

۳- منافع کارآفرینی در جامعه:

کارآفرینی برای هر جامعه سه نوع منفعت دارد. این منافع عبارتند از:

- ✓ افزایش رشد و توسعه اقتصادی،
- ✓ ارتقاء عملکرد و بهره وری و پدید آمدن تکنولوژی ها،
- ✓ محصولات و خدمات جدید
- ✓

۳-۱- افزایش رشد و توسعه اقتصادی

نقش کارآفرینی در توسعه اقتصادی منحصر به افزایش بازده و درآمد سرانه نیست بلکه شامل پایه گذاری و آغاز اعمال تغییرات ساختاری در فعالیت های اقتصادی و اجتماعی است. به همین دلیل امروزه نقش کارآفرینی در توسعه اقتصادی کشورها آنقدر کلیدی است که از آن به عنوان موتور توسعه اقتصادی نام برده می شود و تمام کشورها تلاش می کنند تا کارآفرینی را در کشورشان توسعه دهند. در واقع فعالیت کارآفرینی نیروی مثبتی است در رشد اقتصادی، که نقش آن در ایجاد پلی بین نوآوری و بازار؛ بیش از تاثیر آن در افزایش درآمد ملی از طریق ایجاد شغل است. از این رو، کارآفرینی به عنوان موتور محرک اقتصادی نقش های زیر را ایفا می کند:

- عامل نوآوری و روان کننده تغییر
- عامل سامان دهی منابع و استفاده اثر بخش از آنها
- عامل رفع شکاف ها و تنگناهای بازار و جامعه
- عامل ترغیب و شکل گیری سرمایه گذاری و ایجاد شرکت های نوپا
- عامل اشتغال زایی و رفع بیکاری در سطح جامعه

۳-۲- بهره وری

سرعت افزایش بهره وری در آمریکا در طی دهه ۱۹۷۰ بسیار کمتر از دهه های ۱۹۵۰ و ۱۹۶۰ بود. آگاهی اقتصاددانان در این دهه از نقش کارآفرینی در افزایش بهره وری باعث شد تا به موضوع کارآفرینی علاقه بیشتری نشان دهند. افزایش بهره وری به بهبود تکنیک های تولید و نحوه انجام تولید بستگی دارد. به نظر «جان کندریک» افزایش بهره وری به یک چیز بستگی دارد و آن عمل کارآفرینانه است. دو عامل کلیدی موثر در

افزایش بهره‌وری؛ تحقیق و توسعه و سرمایه‌گذاری در بنگاه‌ها و کارخانه‌های جدید است. طبق نظر کندریک میان تحقیق و توسعه و برنامه‌های سرمایه‌گذاری جدید با ورودی‌های کارآفرینانه ارتباط تنگاتنگی وجود دارد. عامل موثر دیگر بر رشد بهره‌وری، قوانین و خط‌مشی‌های کلان اقتصادی دولت همانند مالیات، مخارج و میزان نقدینگی است. بسیاری از اقتصاددانان معتقدند که نوآوری (یعنی پیش‌شرط ضروری برای افزایش بهره‌وری) در دهه ۱۹۷۰ به دلیل توجه به توسعه کاهش یافت. در کاهش میزان نوآوری، تورم فزاینده و پیامدهای آن و همچنین دخالت‌های دولت در اقتصاد بازرگانی نیز اثر بسزایی داشته‌اند.

۳-۳- تکنولوژی‌ها، کالاها و خدمات جدید

نتیجه دیگری که انجمن کارآفرینی و تغییر به آن دست یافت مربوط به نقش مهم کارآفرینان در خلق تکنولوژی‌ها، محصولات و خدمات جدید است. معمولاً بسیاری از افرادی که با نوآوری؛ محصولات، خدمات و تکنولوژی‌های جدیدی خلق می‌کنند، کسانی هستند که از شرکت‌های بزرگ خارج شده و پس از آن با نوآوری به یک کارآفرین تبدیل شده‌اند. طی دهه‌های گذشته شرکت‌های مختلف از تلاش‌های نوآورانه کارآفرینان شکل گرفته‌اند. خط تولید انبوه هنری فورد نمونه بارز یک نوآوری کارآفرینانه محسوب می‌شود.

۴- کارآفرینی روستایی:

امروزه توجه به روستا تنها به کشاورزی و دامداری محدود نمی‌شود، روستاها محیط مناسبی برای رشد بخش‌های غیرکشاورزی و فعالیت شرکت‌های تولیدی و خدماتی است؛ مشروط به آنکه رقابت پذیر بوده و متکی بر منابع باشد. کارآفرینی در روستا نوعی حرکت از کسب و کارهای مبتنی بر منابع طبیعی به سمت کسب و کارهای مبتنی بر دانش است. شرکت‌هایی که بر یادگیری، تولید و رقابت تاکید می‌کنند، می‌توانند این خلا را پر کنند. در اکثر کشورهای آمریکا، اروپا و حتی آسیای همچون: چین، مالزی سیاست توسعه کارآفرینی در حوزه‌های غیرکشاورزی در روستاها اجرا شده است.

کارآفرینی روستایی و کارآفرینان روستایی در اصل هیچ تفاوتی با سایر کارآفرینان و کارآفرینی ندارند. در واقع کارآفرینان روستایی همان ویژگی‌هایی دارند که کارآفرینان سایر مناطق دارند. حتی به دلیل بالا بودن ریسک در فعالیتهای و محیط‌های روستایی، همچنین به دلیل کمبود امکانات و ضعف مدیریت در محیط‌های روستایی، کارآفرینان روستایی باید بمراتب از قدرت ریسک‌پذیری بیشتری نسبت به سایرین برخوردار باشند. بنابراین کارآفرینی در محیط‌های روستایی به دنبال شناسایی فرصت‌های جدید، نوآوری و خلاقیت در فعالیتهای کشاورزی و غیرکشاورزی، نوآوری و خلاقیت در کاربری زمین و در واقع، استفاده بهینه، متنوع و نوآورانه از منابع روستایی در جهت کسب سود بیشتر است.

۵- تجربه سایر کشورها در خصوص کارآفرینی روستایی:

۱-۵- چین: برای حل مشکل مهاجرت روستاییان، دولت چین اقدام به تأسیس و راه‌اندازی شرکت‌های کوچک تولیدی و صنعتی در روستاها و شهرک‌ها نمود. این شرکت‌ها، شرکت‌هایی نیمه دولتی محسوب می‌شوند که با پشتیبانی دولت و توسط جمعی از روستائینان تأسیس شده و تحت قوانین محلی و منطقه‌ای اداره می‌شوند. دولت مرکزی چین دخالت چندانی در اداره این شرکت‌ها ندارد. مؤسسات مالی و اعتباری روستایی نقش مهمی در راه‌اندازی و پیشرفت این شرکت‌ها ایفا می‌کنند. این مؤسسات ابعاد متفاوتی دارند و هر یک نقش منحصر به فردی در ارائه خدمات مالی به روستاییان و در نتیجه اقتصاد ملی کشور دارند. این مؤسسات با اعطای وام و تسهیلات به کارآفرینان روستایی آنان را تشویق به راه‌اندازی شرکت‌های صنعتی و تولیدی می‌کنند.

۲-۵- هند: یکی از سیاست‌های دولتمردان این کشور برای کمک به روستاییان، ایجاد اشتغال برای کشاورزان بدون زمین در بخش‌های غیرکشاورزی بوده است، همچنین کشاورزان هندی با معضل بیکاری فصلی نیز روبرو هستند. برنامه دولت در این زمینه ایجاد فرصت‌های شغلی برای نیروی کار روستایی در کشاورزی و بخش‌های وابسته به آن است. برنامه ملی اشتغال روستایی از طرح‌های عمده دولت هند برای حمایت از روستاییان است. این برنامه با حمایت مالی دولت مرکزی و دولت‌های محلی در سال ۱۹۷۹ به اجرا درآمد. این برنامه تأثیر قابل ملاحظه‌ای بر شرایط زندگی جامعه روستایی داشته است. برنامه دیگری نیز در سال ۱۹۷۹ با هدف ایجاد اشتغال برای جوانان بیکار تدوین شد و به اجرا درآمد. در این طرح با آموزش جوانان ۱۸ تا ۳۵ سال، مهارت‌ها و توانمندی‌های آنها، افزایش یافت و این جوانان تشویق شدند که به کارآفرینی و خوداشتغالی روی آورند. هدف دیگر این برنامه آموزش زنان روستایی برای کارآفرینی بود.

۳-۵-مالزی: در زمان استقلال مالزی، اغلب روستانشینان که بخش کشاورزی به کار اشتغال داشتند، اما پس از آن با تاکید دولت بر فعالیت‌های صنعتی، بخشی از جمعیت روستایی به فعالیت‌های صنعتی پرداختند. با اجرای برنامه‌های صنعتی سازی روستاها که بخش عمده‌ای از فعالیتهای آن به توسعه کارآفرینی روستایی، اختصاص داشت، گام‌های موثری در جهت توسعه اشتغال برداشته شد. در این برنامه با ارائه خدمات مشاوره و نیز برگزاری دوره‌های آموزشی، روستاییان به راه‌اندازی کسب و کارهای غیرکشاورزی تشویق می‌شدند. توسعه مراکز رشد روستایی و گسترش فعالیت‌های صنعتی در این مراکز نیز فرصت‌های جدیدی را برای انجام فعالیت‌های غیرکشاورزی در اختیار روستاییان قرار داد. از کل میزان اشتغالی که در سال ۱۹۹۹ ایجاد شد، ۴۵/۳۸ درصد در روستاها و از آن رقم ۰/۳۷ درصد در بخش کشاورزی بود.

۴-۵-ایالت متحده آمریکا: شرایط در آمریکا با دیگر کشورها متفاوت است، به عبارتی در آمریکا به فناوری ها و آموزش نیروی انسانی بهای بیشتری می دهند. موارد زیر در توسعه کار آفرینی در روستاهای آمریکا مد نظر است که عبارتند از:

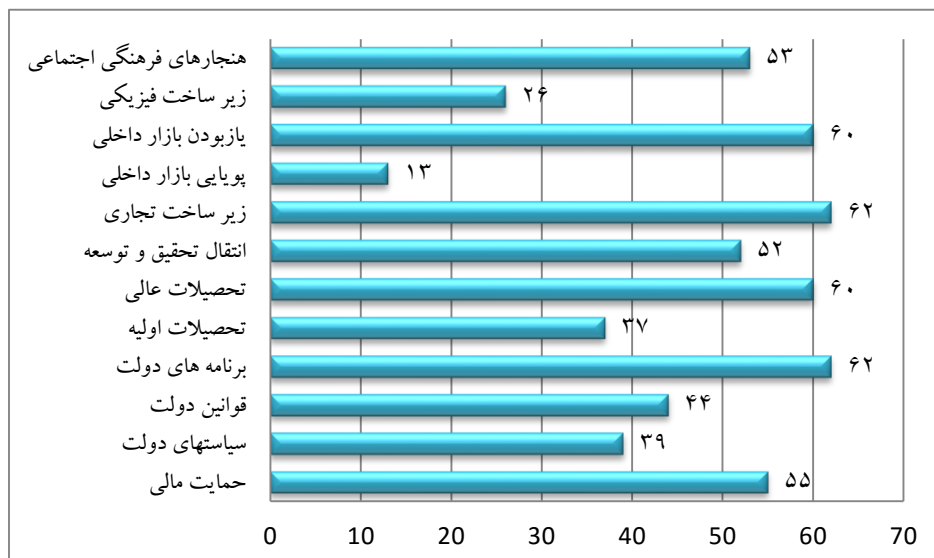
- توجه به بخشهای غیرکشاورزی: به جهت ایجاد صنایع کوچک صنعتی
- تاکید بر جذب و توسعه فناوریهای جدید: برای افزایش راندمان تولیدات کشاورزی
- آموزش و تربیت نیروی انسانی ماهر و کارآمد: افرادی که آموزش های لازم پیاده سازی یک طرح را گذرانده اند.

۶- اکوسیستم کارآفرینانه:

اکوسیستم کارآفرینانه نشان دهنده ترکیب شرایط زمینه ای یا محیطی است که به فعالیت های کارآفرینانه شکل داده و موجب وقوع آن ها می شود. بر اساس گزارشات دیده بان جهانی کارآفرینی (GEM) شرایط کارآفرینانه به شرح ذیل است:

۱. **پشتوانه مالی:** در دسترس بودن منابع مالی برای شرکت های کوچک و متوسط
۲. **سیاست های دولت:** میزان حمایت سیاست های دولت از کارآفرینی که شامل دو مؤلفه کارآفرینی به عنوان مسأله ای اقتصادی و متعادل یا مشوقانه بودن قوانین و مالیات ها می باشد.
۳. **برنامه های دولت برای کارآفرینی:** وجود و کیفیت برنامه هایی در تمام سطوح دولتی که مستقیماً به شرکت های کوچک و متوسط کمک می کنند.
۴. **آموزش کارآفرینی:** میزان آموزش ایجاد یا مدیریت کسب و کارهای کوچک و متوسط توسط نظام آموزش و پرورش و آموزش عالی در تمام سطوح که شامل دو مؤلفه آموزش کارآفرینی در مدارس ابتدایی و دبیرستان و آموزش کارآفرینی در دانشگاه و مدارس کسب و کار می باشد.
۵. **انتقال تحقیق و توسعه:** میزان تحقیق و توسعه ای که به فرصتهای تجاری منتهی شده و در دسترس کسب و کارها قرار می گیرد.
۶. **زیرساخت تجاری و قانونی:** وجود قانون حقوق مالکیت، خدمات تجاری، حسابداری، ارزیابی و قانونی و نهادهایی که از شرکت ها حمایت کرده یا آن ها را ارتقا می دهند.
۷. **قوانین ورود:** شامل دو مؤلفه می باشد:
 - ۱-۷. پویایی های بازار: سطح تغییر سال به سال بازار
 - ۲-۷. آزادی بازار: میزان آزادی شرکت های جدید در ورود به بازارهای موجود.
۸. **زیرساخت فیزیکی:** آسانی دسترسی به منابع فیزیکی مانند ارتباطات، آب و برق، حمل و نقل، زمین و فضا در ازای مبلغ متناسب برای کسب و کارهای کوچک و متوسط
۹. **هنجارهای اجتماعی و فرهنگی:** میزانی که هنجارهای اجتماعی و فرهنگی فعالیت های کسب و کار که می تواند درآمد و ثروت فردی را افزایش دهد را تشویق می کند.

نمودار - جایگاه ایران در هر یک از شرایط - چارچوب کارآفرینانه در میان ۷۳ کشور شرکت کننده در سال ۲۰۱۵

همانگونه که مشاهده می شود بر اساس اکوسیستم کارآفرینانه دیده بان جهانی کارآفرینی، اولین و مهمترین عامل در ترکیب شرایط زمینه ای یا محیطی که به فعالیتهای کارآفرینانه شکل داده و موجب وقوع آن ها میشود؛ پشتوانه مالی و در دسترس بودن منابع مالی است که بر اساس گزارشات دفتر دیده بان جهانی در ایران در سال ۲۰۱۵ رتبه ایران در میان ۷۳ کشور شرکت کننده برابر ۵۵ بوده است. لذا به نظر می رسد یکی از راه های تأمین منابع مالی و حمایت مالی از کارآفرینان، بانکهای کشور با هدف توسعه و تجهیز منابع مالی نسبتاً ارزان در میان مدت و بلند مدت برای اجرای طرح های اقتصادی است.

۷- بانکهای توسعه ای :

بانکهای توسعه ای، موسسات مالی هستند که منابع پولی و مالی را با شرایط مناسب تجهیز و در قالب فعالیت های تولیدی، بصورت مشارکتی یا غیرمشارکتی در راستای اهداف و برنامه های توسعه اقتصادی کشور، بکار می گیرند. در تعریف دیگر می توان گفت بانک های توسعه ای به بانکی گفته می شود که علاوه بر وظایف اعتباری بانکی عهده دار وظایف توسعه ای نیز می باشد، که اصلی ترین وظیفه آنها تجهیز منابع مالی نسبتاً ارزان در میان مدت و بلند مدت برای اجرای طرح های اقتصادی است. بانک های توسعه ای عامل انتقال دهنده سیاست های اقتصادی دولت به بخش های مربوطه بوده و با برنامه ریزی های صحیح، منابع مالی جمع آوری شده را در بخش های مختلف اقتصادی تخصیص می دهند.

بر همین روی وظایف، نقش ها و فعالیت های بانک های توسعه ای را اساساً می توان در ارتباط با فرآیندهای توسعه اقتصادی تبیین کرد. کشورهای در حال توسعه در انجام سرمایه گذاری های تولیدی که در برنامه توسعه ای آنها تعیین شده با مشکلات متعددی چون فقدان یا ضعف بازار متشکل سرمایه، فقدان یا کمبود کارآفرینان و ویژگی های کارآفرینی و کمبود نیروهای انسانی متخصص مواجه هستند و یکی از راه های عمده و مؤثری که کشورهای در حال توسعه برای حل این مسایل بکار می گیرند، ایجاد بانک های توسعه ای است. فعالیت های بانک های توسعه ای به دلیل ماهیت توسعه ای آنها، اساساً با فعالیت های بانک های تجاری متفاوت است. بانک های تجاری که فقط در برابر مسئله کمبود منابع مالی (کوتاه مدت) شرکت های تجاری و خدماتی (شکاف کمی مالی) قرار دارند، برای تحقق هدف اصلی خود، یعنی کسب حداکثر سود، از میان شرکت های وامخواه، آنهایی را برمی گزینند که موجه تر و معتبرتر و موفق تر هستند، اما بانک های توسعه ای، صرفاً درصدد تأمین نیازهای مالی شرکت های تولیدی نیستند و برای به حداکثر رساندن سود خود، فقط به شرکت های معتبر و موجه و موفق موجود تسهیلات نمی دهند، بلکه این بانک ها می کوشند تا ((شکاف کیفی مالی)) یعنی نیازهای مالی برای رفع مشکلات سرمایه گذاری شرکت ها را نیز تأمین نمایند.

به عبارت دیگر، بانک های توسعه ای بخاطر مشکلات پیچیده و مخاطرات فراوان و خاصی که در عرصه های تولیدی یا خدمات تولیدی وجود دارد، اساساً درصدد رفع نارسایی ها و تنگناهای موجود در عملیات شرکت های تولیدی و شرایط عرصه فعالیت آنها هستند.

بنابراین بانک های توسعه ای مانند بانک های تجاری و بخش خصوصی صرفاً به سود نمی اندیشند و به ملاحظات توسعه ای توجه دارند. علی ایحال، باید در نظر داشت که بانک های توسعه ای مانند شرکت ها و موسسات دولتی از سودآوری و کارایی هم غفلت نمی ورزند، زیرا در هر حال، این بانک ها هم برای ادامه حیات و هم برای انجام وظایف توسعه ای خود، ناگزیر باید از پشتوانه مالی قوی برخوردار باشند.

۸- وظایف بانکهای توسعه ای:

بانک های توسعه ای، برخلاف بانک های تجاری، وظایف متعدد و دشواری را بر عهده دارند و به طور کلی، وظایف بانک های توسعه ای را می توان در دو سطح خرد و کلان اقتصادی بررسی کرد که در ذیل به آنها اشاره می شود:

الف) وظایف بانک های توسعه ای در سطح خرد:

بانک های توسعه ای در سطح خرد اقتصادی، وظایف متعددی را در ارتباط با طرح های سرمایه گذاری این بخش برعهده دارند که مهمترین آنها شامل موارد ذیل می باشد:

۱. یافتن طرح های مناسب و موجه برای سرمایه گذاران خرد بالقوه بخش خصوصی.
۲. ارزیابی طرح هایی که توسط خود بانک انتخاب شده و یا توسط متقاضیان تسهیلات ارائه گردیده است.
۳. کمک به شکل گیری یا تقویت افراد کارآفرین اقتصادی.
۴. اعطای تسهیلات بلند مدت با شرایط مناسب به بخش خصوصی.
۵. اقدام های تشویقی و حمایتی در ایجاد و یا کمک به ایجاد واحدهای اقتصادی.
۶. ارائه مشاوره اقتصادی، فنی، حقوقی و مدیریتی به شرکت های متقاضی تسهیلات و در صورت لزوم، همکاری اجرایی در مدیریت آنها.
۷. پذیره نویسی اوراق سهام و انتشار سهام.
۸. صدور ضمانتنامه برای معاملات بین شرکت ها.
۹. آموزش دانش و مهارت های کارشناسی و ارزیابی طرح ها به کارکنان جدید خود و یا بانک های درگیر و یا کارکنان سایر شرکت ها، سازمان ها و موسسات اقتصادی.

با توجه به مطالب بیان شده می توان اظهار داشت، وظایف خرد بانکهای توسعه ای عمدتاً معطوف به تقویت ویژگی های کارآفرینی و تشویق و ترغیب بخش خصوصی نسبت به ورود به عرصه فعالیت های اقتصادی، به ویژه عرصه ای پرخطر می باشد.

ب) وظایف بانک های توسعه ای در سطح کلان اقتصادی:

وظایفی است که این بانک ها به عنوان رابط بین مراجع سیاستگذار و برنامه ریز دولتی و شرکت های اقتصادی اعم از خصوصی و دولتی، بر عهده دارند.

بانک های مذکور از یک طرف، عامل انتقال سیاست و اهداف برنامه های توسعه دولت به شرکت های تولیدی و خدمات تولیدی هستند و از طرف دیگر، انتقال دهنده مسایل و مشکلات اجرایی شرکت ها به مراجع رسمی، سیاستگذار و برنامه ریز کشورها می باشند.

بانک های توسعه ای به علت درگیری در کلیه مراحل تاسیس تا فعالیت شرکت ها، بالطبع از دانش تجربی بالایی برخوردارند. بنابراین، توان زیادی در تحلیل مسایل اجرایی و ارائه پیشنهادهای کاربردی در زمینه برنامه ها و سیاست های اقتصادی دولت ها دارند.

وظایف کلان بانک های توسعه ای، معطوف به هماهنگی با برنامه ها و سیاست های توسعه ای دولت و تعدیل اجرایی آنهاست.

از وظایف خرد و کلان بانک های توسعه ای بر میآید که این بانک ها اساساً رویکرد توسعه ای دارند و از بانک های تجاری و حتی تخصصی متفاوتتر هستند.

نکته قابل تامل در این تفاوت، همانا کمک بانک های توسعه ای به دولت در برنامه های توسعه اقتصادی کشور در کلیه زمینه های تولیدی، اقتصادی، صنعتی، کشاورزی، فناوری و..... می باشد علیرغم اینکه بانک های تخصصی دارای دامنه ای به مراتب محدودتر از بانک های توسعه ای می باشند.

هدف اصلی بانک های توسعه ای، ایفای نقش سازنده برای ترغیب و هدایت سرمایه های بخش خصوصی و دولتی به موسسه های فعال در فعالیت های تولیدی، خدماتی، صنعتی و فناوری است تا از این طریق شرایط دستیابی به توسعه پویا و مداوم فراهم شود و تحقق اهداف برنامه های توسعه اقتصادی کشور تسهیل و تسریع شود.

بنابراین یک بانک توسعه ای باید این وظایف را به بهترین شیوه ممکن به انجام رساند:

- در نظر گرفتن هزینه و فایده اقتصادی- اجتماعی علاوه بر سودآوری مالی طرح ها.
- تشویق سرمایه گذاری بخش خصوصی در تولید کالاهای واسطه ای و سرمایه ای و برخورداری از فن آوری پیشرفته.
- هدایت پس انداز به مجاری سرمایه گذاری و گسترش مالکیت سهام واحدهای تولیدی و خدماتی.
- تامین منابع مالی بلند مدت مورد نیاز طرح های اقتصادی مفید و موثر صنعتی و معدنی در راستای برنامه های توسعه اقتصادی.

- ایجاد ارتباط با موسسه های مالی بین المللی و بانک های خارجی و فراهم کردن شرایط به کارگیری منابع ارزی، با هزینه مناسب و شرایط مساعدی که در بازارهای سرمایه در خارج از کشور وجود دارد.
- راهنمایی و ارائه خدمات مشاوره ای در زمینه های اقتصادی، فنی و مدیریتی به کارآفرینان اقتصادی و سرمایه گذاران بخش های دولتی، خصوصی و تعاونی با توجه به ضعف بودن ابعاد کارفرمایی سرمایه گذاری در کشور و ایجاد زیربنای قوی و توانای کارفرمایی و جلوگیری از اتلاف منابع و عوامل تولید.
- تشویق سرمایه گذاری در مناطق محروم کشور از طریق ارائه طرح های مفید و سودآور به افراد بومی و غیر بومی و اعطای تسهیلات با استفاده از نرخ ترجیحی سود و کارمزد.
- انجام مطالعات بخشی در صنایع مختلف و تشویق کارآفرینان برای سرمایه گذاری در طرح های تولیدی مورد نیاز کشور.
- انجام مطالعات بخشی در مناطق مختلف کشور به منظور شناسایی توانایی ها و محدودیت های هر منطقه و طرح یابی براساس مطالعات بخشی به عمل آمده در رشته های مختلف صنعتی و معدنی و افزایش توان کارآفرینی.
- انجام مطالعات بازار در خارج از مرزهای کشور به منظور شناسایی فرصت هایی که با تجهیز صنایع داخلی بتوان به آن بازارها دست یافت.
- شناسایی فن آوری های جدید جهانی در بخش های مورد توجه و مورد نیاز صنایع و فراهم سازی زمینه انتقال آن به کشور.
- فراهم بودن شرایط شناسایی فن آوری های جدید جهانی که امکان بومی سازی آن و کمک به انتقال و تطبیق آن با شرایط سازگار با ویژگی های اقلیمی و کارگری کشور.
- کمک به ایجاد و گسترش بازار سرمایه در کشور.

۹- نقش بانک های توسعه ای در توسعه اقتصادی کشورها:

بانک های توسعه ای با توجه به توانایی های گسترده ای که در عرصه فعالیت های اقتصادی دارند، نقش های عمده ای را در توسعه اقتصادی کشورها بر عهده دارند. این نقش ها را بطور کلی می توان به دو دسته تقسیم کرد: نقش های اجرایی و ستادی.

الف- نقش های اجرایی:

این نقش ها معمولاً بارزتر از نقش های ستادی بانک های توسعه ای در ارتباط با فعالیت شرکت های تولیدی و خدماتی قرار دارد. مهمترین نقش اجرایی بانک های توسعه ای را می توان کمک ها و خدمات حیاتی آنها به روند شکل گیری بخش خصوصی در صحنه اقتصادی کشورها دانست. همانگونه که می دانیم یکی از مسایل حاد کشورهای در حال توسعه، بویژه در مراحل اولیه توسعه اقتصادی، کمبود شدید کارآفرینان و ضعف فراوان بخش خصوصی است که در همین راستا بانک های توسعه ای در مرحله اول برای تقویت بخش خصوصی، از روش فعالیت های تشویقی و حمایتی و در مرحله بعدی با کمک به ایجاد موسسات هم خانواده مانند شرکت های بیمه ای، حسابرسی، مدیریتی و بازاریابی، این کمبودها را جبران می کنند.

تشویق و حمایت:

به طور کلی تشویق و حمایت فرآیندی کارآفرینانه است که منجر به راه انداختن یک کسب و کار و یا ایجاد واحد می شود. یافتن طرحی مناسب برای یک سرمایه گذار را می توان حداقل فعالیت «تشویقی و حمایتی» دانست، اما حداکثر فعالیت «تشویقی و حمایتی» در برگیرنده فرآیند زیر است:

ارایه فکری نو و تبدیل آن به طرحی عملی و سپس تأسیس شرکت و آنگاه، تأمین مالی اجرای طرح و بعد، در صورت لزوم، اداره شرکت پس از بهره برداری از طرح. فعالیت «تشویقی و حمایتی» گستره وسیعی از اقدامات گوناگون را در بر می گیرد که مهمترین آنها به شرح زیر است:

- ۱- انجام بررسی های کلی در مورد طرح ها و نیز ارزیابی آنها
- ۲- پیشنهاد تأسیس شرکت جدید و اجرای طرح آن توسط خود یا توسط غیر
- ۳- کمک به یافتن شرکای کارآفرین و متخصص برای وامخواهان
- ۴- سرمایه گذاری در سهام شرکت ها و پذیره نویسی سهام آنها برای جلب سایر سرمایه گذاران به سوی خرید سهام شرکت ها
- ۵- کمک به ادغام برخی شرکت ها به منظور ایجاد واحدهای اقتصادی تر
- ۶- گسترش بازار سرمایه از طریق توسعه مالکیت و یا سایر تدابیر

همانطور که گفته شد، فرآیند «تشویق و حمایت» با ارایه فکری نو آغاز می شود. چون معمولاً طرح نو و دانش اجرای آن در یک شخص جمع نیست، لذا حرکت اساسی بانک توسعه ای در فرآیند «تشویق و توسعه» ارایه طرح نو به کارآفرین است و از همین زاویه است که ارتباط نزدیک بانک توسعه ای با جامعه اقتصادی در هر کشور بسیار ضروری است.

بازار متشکل سرمایه: رشد اقتصادی در کشورهای در حال توسعه از نظر مالی با دو مسأله مهم روبروست:

۱. تأمین سرمایه

۲. بکارگیری سرمایه در فعالیت مولد

بانک های توسعه ای در ادامه ایفای نقش کمک به شکل گیری بخش خصوصی کارآمد، ناگزیر از یافتن راه هایی به منظور تجهیز سرمایه به صورتی مداوم هستند. این امر مستلزم ایجاد بازار متشکل سرمایه است.

بازار متشکل سرمایه مجمعی از موسسات خاصی است که در تشکیل پس انداز و انتقال آن به سرمایه گذاران موثر است. مهمترین روش ایجاد چنین بازاری همانا توسعه مالکیت از طریق تشکیل بورس سهام شرکت ها و موسسات است.

در کشورهای در حال توسعه، معمولاً عوامل متعددی از شکل گیری بازار سرمایه جلوگیری می کنند. یکی از این عوامل، سودآوری زیادتیر فعالیت های خدماتی مانند بورس بازی زمین و مستغلات، سفته بازی ارز خارجی و مسکوکات طلا نسبت به فعالیتهای مولد است.

بانک های توسعه ای برای ایجاد یا تقویت بازار سرمایه دست به اقدامات گوناگونی می زنند. مهمترین این اقدامات را می توان موارد زیر دانست:

۱. اعطای تسهیلات کم بهره

۲. فروش سهام بانک با توجه به اعتماد عمومی نسبت به بانک ها

۳. خرید سهام شرکت های تولیدی توسط بانک های توسعه ای که موجب جلب اعتماد عمومی نسبت به خرید سهام این شرکت ها می شود.

۴. پذیره نویسی و ضمانت سهام شرکت ها به منظور ایجاد اعتماد به خرید آنها و تضمین سودآوری آنها

۵. مشارکت بانک در سرمایه شرکت ها

۶. ایجاد یا کمک به ایجاد موسسات مالی به منظور تقویت فعالیت های مالی شرکت ها مانند موسسات بیمه و شرکت های حسابرسی

ب- نقش های ستادی: در متون بانکداری توسعه ای معمولاً از نقش های ستادی بانک های توسعه ای کمتر سخنی به میان می آید. شاید دلیل این امر مهم آن باشد که نقش های ستادی، به سبب تکیه بیش از حد صاحب نظران بر نقش های اجرایی بانک های توسعه ای، نقش هایی اصلی به شمار نمی آیند. اما واقع امر آن است که ارتباطات بسیار تنگاتنگ بانک های توسعه ای با کلیه مراحل حیات شرکت ها، اطلاعات تجربی وسیعی را به این بانک ها عرضه می دارد. اطلاعاتی که برای تصمیم گیران و برنامه ریزان اقتصادی کشور می تواند بسیار ارزنده باشد.

بانک های توسعه ای را شاید بتوان بهترین عرصه بازخورد عملکرد برنامه ها و سیاست های اقتصادی دولت ها دانست. از همین روی است که نمایندگان بانک های توسعه ای به جلسات سیاستگذاری و برنامه ریزی های اقتصادی دولتها- الزاماً نه به طور رسمی- دعوت می شوند تا پیشنهادهای اصلاحی و نظریات سازنده خود را ارایه نمایند.

۱۰- توسعه روستایی^۲:

در ادبیات توسعه، تعاریف متعددی از توسعه روستایی وجود دارد. هر چند این تعاریف دارای اختلافات بسیاری هستند، اما در کل، مفهوم و اهداف مشترکی دارند. بانک جهانی توسعه روستایی را راهبردی که برای بهبود زندگی اقتصادی و اجتماعی روستاییان فقیر تدوین شده است تعریف می کند.

نقش و جایگاه روستاها در فرآیند توسعه اقتصادی - اجتماعی و سیاسی در مقیاس محلی، منطقه ای، ملی و بین المللی و پیامدهای توسعه نیافتگی مناطق روستایی چون فقر گسترده، نابرابری فزاینده، رشد سریع جمعیت، بیکاری، مهاجرت و غیره موجب توجه به توسعه روستایی و حتی تقدم آن بر توسعه شهری گردیده است. برنامه های توسعه روستایی، جزئی از برنامه های توسعه هر کشور محسوب می شوند که برای دگرگون سازی ساخت اجتماعی-اقتصادی جامعه روستایی بکار می روند. اینگونه برنامه ها را که دولت ها و یا عاملان آنان در مناطق روستایی پیاده می کنند، دگرگونی اجتماعی براساس طرح و نقشه نیز می گویند. این امر در میان کشورهای جهان سوم که دولت ها نقش اساسی در تجدید ساختار جامعه به منظور هماهنگی با اهداف سیاسی و اقتصادی خاصی به عهده دارند، مورد پیدا می کند.

از سوی دیگر توسعه روستایی را می‌توان عاملی در بهبود شرایط زندگی افراد متعلق به قشر کم‌درآمد ساکن روستا و خودکفاسازی آنان در روند توسعه کلان کشور دانست. توسعه روستایی به نوین سازی جامعه روستایی می‌پردازد و آن را از یک انزوای سنتی به جامعه ای مدرن تغییر خواهد داد که با اقتصاد ملی عجین شده است. بنابراین هدفهای توسعه روستایی در محدوده یک بخش خلاصه نمی‌شود، بلکه مواردی چون بهبود و بهره‌وری، افزایش اشتغال، تامین حداقل غذا، مسکن و آموزش و بهداشت را در بر می‌گیرد.

اهداف توسعه روستایی را می‌توان به چهار دسته کلی تقسیم کرد: اهداف اقتصادی - اجتماعی - سیاسی و طبیعی. بطور کلی توسعه روستایی، فرآیند توسعه دادن و مورد استفاده قرار دادن منابع طبیعی و انسانی، تکنولوژی، تسهیلات زیربنایی، نهادها و سازمانها، سیاستهای دولت و برنامه‌ها بمنظور تشویق و تسریع رشد اقتصادی در مناطق روستایی جهت ایجاد اشتغال و بهبود کیفیت زندگی روستایی برای ادامه زندگی و پایداری حیات است.

در گذشته بعضی مدیران و سیاست‌گذاران امر توسعه، صرفاً بر "توسعه کشاورزی" متمرکز می‌شدند که امروز نتایج نشان داده است که توسعه روستایی صرفاً از این طریق محقق نمی‌شود. روستا جامعه‌ای است که دارای ابعاد اجتماعی مختلف است و نیازمند توسعه همه‌جانبه است نه صرفاً توسعه کسب‌وکار و نظامی به نام "کشاورزی". هرچند باید گفت که از طریق توسعه کشاورزی موفق نیز الزاماً توسعه روستایی محقق نمی‌شود. چون اولاً فواید توسعه کشاورزی عاید همه روستاییان نمی‌شود (بیشتر عاید زمین‌داران، بخصوص مالکان بزرگ، می‌شود)، ثانیاً افزایش بهره‌وری کشاورزی باعث کاهش نیاز به نیروی انسانی می‌شود (حداقل در درازمدت) و این خود باعث کاهش اشتغال روستاییان و فقر روزافزون آنان و مهاجرت بیشتر به سمت شهرها می‌شود.

۱۱- تأمین مالی خرد:

تامین مالی خرد مترادف با اعتبارات خرد نیست، بلکه در تامین مالی خرد نه تنها اعتبارات خرد بلکه نیاز یک مشتری به سایر خدمات مالی نظیر پس انداز، بیمه‌های خرد و تسهیل انتقال وجوه نیز مورد نظر قرار می‌گیرد. از آنجا که گروه هدف شامل قشر کم درآمد و اغلب آسیب پذیر اجتماع است، پس اندازها لزوماً ناشی از مازاد درآمد نبوده بلکه حاصل اصلاح الگوی مصرف و صرفه جویی و نیاز به کاهش آسیب پذیری خانوار در مقابل نوسانات درآمد است.

آشکارسازی آثار تأمین مالی خرد بر رشد اقتصادی از طریق شناسایی راه‌های انتقال آن و نیز به دلیل گسترش سریع سازوکار تأمین مالی خرد در سراسر جهان و تعاملات روزمره آن با بخش مالی حایز اهمیت خاصی است. طی سال‌های اخیر، ارتباط بین تأمین مالی خرد و رشد اقتصادی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است و به این سؤال اساسی پاسخ داده است که گسترش سازوکار تأمین مالی خرد سبب تسریع و تسهیل رشد اقتصادی می‌شود.

بانک جهانی هدف از اعطای اعتبارات به روستاییان را کاهش فقر، ایجاد اشتغال، درآمد، پایداری زیست‌محیطی و فراهم کردن زمینه رفاه و بهزیستی روستاییان می‌داند. اعتبارات خرد به خدمات مالی با مقیاس کوچک اطلاق می‌شود که به بنگاه‌هایی با مقیاس کوچک تولیدی ارایه می‌شود. در برنامه اعتبارات خرد علاوه بر عرضه و توزیع تسهیلات کوچک، پس‌اندازها و سپرده‌های کوچک نیز وجود دارد به طوری که در قالب برنامه‌های «اعتبار - پس‌انداز» طراحی می‌شود.

چنانکه می‌دانیم یکی از مشکلات عمده در مناطق روستایی و کمتر توسعه یافته، عدم دسترسی بخش وسیعی از روستاییان به منابع رسمی است. بنابراین در طراحی نظام اعتبارات خرد تلاش می‌شود تا موانع دسترسی خانوارهای فقیر و روستاییان به منابع اعتباری کاهش و بازدهی و کارایی این بازارها افزایش یابد. نظام اعتبارات خرد، اغلب در کشورهایی که برنامه توسعه اقتصاد ملی، توانایی ایجاد فرصت‌های شغلی و درآمدزا، برای اکثریت جامعه را دارا نباشد، گسترش بیشتری دارد. امروزه این آگاهی حاصل شده است که «تأمین مالی خرد» بسیار گسترده‌تر از مفهوم ابتدایی «اعتبار خرد» بوده و طیف گسترده‌ای از خدمات مالی را شامل می‌شود و تغییر مفهوم اعتبارات خرد به تأمین مالی خرد، متضمن رعایت ملاحظات و الزامات تشکیلاتی است، زیرا دسترسی به تأمین مالی خرد علاوه بر حمایت از خانوارهای فقیر از طریق ایجاد درآمد از کسب و کارهای کوچک به یکنواخت کردن درآمد و مصرف آنها نیز کمک می‌کند.

تأثیرات تأمین مالی خرد بر رشد اقتصادی از طریق راه‌های مستقیم و غیرمستقیم بررسی می‌شود. راه‌های مستقیم تأثیرات تأمین مالی خرد بر رشد اقتصادی بر پایه کاهش فقر، افزایش رفاه و ارزش افزوده محصولات از طریق فعالیت‌های کارآفرینی فقرا است. بنابراین رشد اقتصادی به طور مستقیم با تأمین مالی خرد مرتبط است. تأمین مالی خرد به طور مستقیم توسط محصولات ایجاد شده به وسیله کارآفرینی‌های کوچک، بهبود شاخص‌های پیشرفت انسانی (سلامت، تغذیه، تحصیلات) و کاهش فقر بر رشد اقتصادی تأثیرگذار است.

تأمین مالی خرد به طور غیرمستقیم نیز به رشد اقتصادی از طریق تعامل با بازارهای مالی کمک می‌کند. مؤسسات تأمین مالی خرد اجازه دخالت فقرا در امور مالی را افزایش می‌دهند، نیازهای مالی فقرا را بهتر تشخیص می‌دهند و از همه مهم‌تر سبب ایجاد واسطه‌گری رسمی مالی می‌شوند. در واقع راه دوم انتقال تأمین مالی خرد این است که سبب افزایش چرخه پول در اقتصاد می‌شود.

تأمین مالی خرد می‌تواند نابرابری را کاهش دهد و کشورهای فقیرتر باید تمرکز بیشتری روی تأثیرات این مؤسسات بر یکنواخت‌سازی درآمدها داشته باشند. در واقع اکثر کشورهای در حال توسعه با مشکل نابرابری درآمد مواجه هستند که منجر به بی‌ثباتی‌های سیاسی و سرانجام مانع توسعه اقتصادی می‌شود. با همین دیدگاه بود که پست بانک ایران با هدف تأمین مالی خرد روستاها و مناطق کمتر توسعه یافته تاسیس و راه اندازی شد. مطالعات نشان می‌دهد که موفقیت تأمین مالی خرد به سطح کشورها بستگی دارد. درک این ارتباط می‌تواند ارزیابی کارآیی مؤسسات تأمین مالی خرد را دقیق‌تر کند و افزون بر این می‌تواند به تأمین مالی خرد برای توسعه اقتصاد کمک کند. طبق نتایج به‌دست آمده، بین عملکرد این مؤسسات و گسترش اقتصاد کلان ارتباط معناداری وجود دارد. به طور کلی ساختار اقتصاد کلان هر کشور یک عامل مهم تعیین‌کننده عملکرد مؤسسات تأمین مالی خرد به نظر می‌رسد. نتایج حاصله نشان می‌دهد که مؤسسات تأمین مالی خرد زمانی که رشد اقتصاد کلان قوی‌تر است، هزینه‌ها را بهتر پوشش می‌دهند. همچنین زمانی که سهم تولید بالاتر است، سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی بیشتر است و مشارکت نیروی کار گسترده‌تر است، وام‌ها سریع‌تر رشد می‌کنند، زیرا جنب و جوش بازار کار، تقاضا را افزایش می‌دهد و فرصت‌های رشد را برای سرمایه‌گذاری‌های خرد بهتر فراهم می‌کند.

در واقع نظام‌های مالی توسعه یافته، کارآیی بیشتری را برای مؤسسات تأمین مالی خرد ایجاد می‌کند. در یک محیط با بانک‌های توسعه یافته، رقابت بیشتری صورت می‌گیرد که مشوقی برای بهبود بهره‌وری فعالیت مؤسسات خرد از طریق فشار رقابتی و بهبود مقررات مالی است. در این بین نقش بانک‌های توسعه ای بواسطه فلسفه ایجاد آنها مشخص خواهد شد از طرفی بانک‌های تجاری در ورود به تأمین مالی خرد با موانع و مشکلاتی روبرو می‌باشند که در ادامه به آنها اشاره خواهد شد.

بانکداری توسعه ای یکی از روش‌های تأمین مالی خرد است که بطوری وسیع در جهان بکار گرفته شده است. زیرا این بانک‌ها از طریق نقش توسعه ای که در اقتصاد کشورها دارا می‌باشند می‌توانند بصورت مستقیم و غیر مستقیم باعث رشد اقتصادی با ایجاد جنب و جوش در بازار کار و افزایش تقاضا، زمینه فعالیت و سرمایه‌گذاری خرد را فراهم نموده و از طریق اعطای تسهیلات، سبب افزایش چرخه پول در اقتصاد کشور بشود. در نهایت میتوان گفت تأمین مالی خرد و توسعه کسب و کارهای کوچک و متوسط بطور معمول با گسترش کارآفرینی در جامعه همراه و در بیشتر موارد محرک توسعه اقتصادی و توسعه اقتصادی زیر بنایی برای توسعه سیاسی، اجتماعی و حتی فرهنگی است.

۱۲- صنایع کوچک و متوسط (SMEها):

بر اساس تعریف وزارت صنایع و معادن و وزارت جهاد کشاورزی، بنگاه‌های کوچک و متوسط، واحدهای صنعتی و خدماتی (شهری و روستایی) هستند که کمتر از ۵۰ نفر کارگر دارند. بنگاه‌های کوچک و متوسط عامل جذب و اشتغال بخش عظیمی از جمعیت کشورها و آموزش و تربیت نیروی کار ماهر هستند. به عنوان مثال در آلمان، ۸۰ درصد از نیروی کار ابتدا جذب صنایع کوچک و متوسط می‌شوند و آموزش‌های لازم و مهارت‌های حرفه‌ای مورد نیاز را کسب می‌کنند، به گونه‌ای که این صنایع برای دانش‌آموزان و دانشجویان به کارگاهی برای کسب مهارت‌های فنی و حرفه‌ای تبدیل شده‌اند.

از آن جا که بنگاه‌های کوچک و متوسط در مقایسه با صنایع بزرگ با سرمایه کمتری می‌توانند ایجاد اشتغال کنند، تعداد مشاغلی که این دسته از شرکت‌ها ایجاد می‌کنند بیشتر از شرکت‌های بزرگ است. امکان ایجاد مشاغلی به صورت «خویش فرما»^۳ باعث می‌شود تا کارآفرینان با انگیزه بیشتری به این دسته از شرکت‌ها روی بیاورند.

شرکت‌های کوچک متوسط (SMEها) نقش مهمی در ایجاد اشتغال و رشد محصولات ناخالص داخلی کشورهای در حال توسعه دارند. به منظور رشد و کمک قابل توجه به اقتصاد، SMEها با برخی از محدودیتها مواجه هستند. یکی از محدودیت‌های اصلی که با آن مواجه می‌شود کمبود مالی است.

۱۲-۱ ویژگی‌های بنگاه‌های کوچک و متوسط:

به طور کلی می‌توان ویژگی‌های SMEها را به صورت زیر بیان کرد:

۳ به طور گسترده در مناطق روستایی پراکنده شده و نقش مهمی در اقتصاد روستایی دارد.

- ✎ قادر به بکارگیری بسیاری از کارگران از اقتصاد محلی است.
- ✎ فراهم آورنده فرصت هایی برای توسعه مهارت های کارآفرینی و کسب و کار است.
- ✎ برای تأسیس، اداره و توسعه به منابع اندکی نیاز دارند.
- ✎ از درجه اشتغالزایی بالایی برخوردار هستند
- ✎ اصولاً متکی به منابع داخلی هستند
- ✎ از انعطاف پذیری بالا و قدرت سازگاری با شرایط متغیر محیطی (اقتصادی، سیاسی و ...) برخوردارند
- ✎ در بقا و پایداری اقتصاد کلان و صنایع بزرگ نقش محوری دارند
- ✎ برای مکان یابی با مشکلات کمتری مواجه هستند
- ✎ با توسعه خود، نحوه توزیع درآمد را به نفع افراد کم درآمد بهبود می بخشد
- ✎ با صنایع بزرگ تعامل دارند

با این حال، SME ها در بازار در حال ظهور با برخی از مشکلاتی در توسعه خود مواجه هستند. یکی از این مشکلات، عدم حمایت مالی است.

۱۲-۲- مشکلات بنگاه های کوچک و متوسط:

- بنگاه های کوچک و متوسط در اغلب کشورهای جهان با مشکلات نسبتاً مشابهی مواجه هستند. از جمله:
 - کمبود دانش اقتصادی، مالی و مدیریتی بویژه در زمان تأسیس باعث بروز مشکلاتی برای این گونه شرکت ها می شود به گونه ای که گاهی یک فرد مجبور به انجام کارهای تخصصی متعددی می شود که خارج از صلاحیت حرفه ای وی است.
 - به علت نبود مراجع حمایت کننده و اثرگذار، صنایع کوچک نمی توانند بر روی تغییرات محیطی تاثیر بگذارند و همین مسأله آسیب پذیری این دسته از صنایع را افزایش می دهد.
 - تامین منابع مالی برای این شرکت ها در مقایسه با شرکت های بزرگ مشکل تر است، بویژه آن که بانک ها شرایط سخت تری را از نظر وثیقه و نرخ بهره بالاتری به آنان تحمیل می کنند.
 - تامین و حفظ نیروی انسانی از مشکلات همیشگی این بنگاه هاست - این صنایع نه تنها غالباً از تجارب مدیریتی بی بهره اند، بلکه امکان استفاده از خدمات مشاوره ای متخصصان کارآمد را نیز به لحاظ محدودیت منابع مالی ندارند.
 - شرایط خاص فرهنگی در برخی از کشورها عموماً ممکن است برای این شرکت ها جایگاهی از نظر مولد بودن قائل نباشد. مثلاً در کشور ما غالباً صنایع خدماتی را مولد محسوب نمی کنند.

۱۳- پست بانک و SME ها:

در بیشتر کشورهای پیشرفته، نهادهای مالی با قوانین و تسهیلاتی که برای حمایت از بنگاه های کوچک و متوسط شکل گرفته اند، به تامین مالی برای این گونه شرکت ها پرداخته اند. مثلاً در کشور آلمان بسیاری از این نهادها از راه های زیر به بهبود وضع اقتصادی و مالی شرکت های کوچک و متوسط کمک می کنند: اعطای وام های کوتاه مدت مبتنی بر برنامه شرکت ها؛ مشارکت در پروژه ها؛ ارائه تضمین های لازم و ارائه مشاوره های مالی این موسسات معمولاً خدماتی در زمینه های زیر به شرکت های کوچک و متوسط ارائه می کنند: ایجاد شرکت های جدید و کمک به کارآفرینانی که قصد تأسیس این گونه شرکت ها را دارند؛ کمک به رشد شرکت های موجود؛ کمک در زمینه نوآوری های علمی، فنی و تکنولوژیکی؛ حمایت از برنامه های کارآموزی و آموزش های پیشرفته در این شرکت ها.

محورهای سرمایه گذاری این بانک ها و موسسات اعتباری، از یک طرف تقویت سرمایه شخصی و از طرف دیگر دادن تسهیلات مناسب تری به این بنگاه ها است. این اقدامات، پیامدها و نتایجی برای صنایع کوچک در پی دارد که مهم ترین آن ها عبارتند از: نرخ بهره مناسب برای تسهیلات؛ تسهیلات با نرخ بهره ثابت؛ تسهیلات بلندمدت؛ معافیت از پرداخت سود تسهیلات برای چند سال؛ تقویت نقدبستگی شرکت ها و بهبود وضعیت اعتباری شرکت ها.

نهادها و مراجع دولتی با وضع قوانین و یا تدوین بودجه و ارائه حمایت ها، تسهیلات و راه کارهای اجرایی می توانند نقش مهمی در جهت حمایت از شرکت های کوچک و متوسط ایفا کنند. و عمده ترین خط مشی دولت ها برای حمایت مالی از صنایع کوچک و متوسط عبارتند از: ایجاد فضای کارآفرینی؛ ارتقای کارآفرینی؛ کاهش مالیات؛ کاهش بوروکراسی اداری و ایجاد موسسات پژوهشی و تحقیقاتی با همکاری صنایع و دانشگاه ها. باتوجه به نقش ویژه این دسته از شرکت ها در ایجاد اشتغال و رشد اقتصادی و کمک به ایجاد و حفظ ثبات اجتماعی و باعنایت به نقش ممتاز آن ها در افزایش صادرات و ایجاد اختراعات و نوآوری ها و دیگر کارکردهای بی بدیل صنایع کوچک و متوسط، به نظر می رسد که یکی از بهترین

شیوه ها برای ایجاد تحول و توسعه همه جانبه اقتصادی و اجتماعی کشور، توجه خاص همه سیاستگذاران، برنامه ریزان، و قانون گذاران به اهمیت این بنگاه هاست.

پست بانک ایران بعنوان فعالترین و گسترده ترین بانک در حوزه روستایی و مناطق کمتر توسعه یافته کشور در حال حاضر با تبلور عینی ارائه خدمات در بیش از ۱۲ هزار دفتر پیشخوان دولت در روستاها این امکان را فراهم کرده است که میزان بار مالی و هزینه ای حضور حاکمیت دولت در عرصه بانکی روستاها حداقل باشد. زیرا پست بانک به دلیل ماهیت فعالیت و رسالت خود در اساسنامه با تأسی از پست بانک های موفق دنیا نظیر ژاپن، آلمان، فرانسه و سایر کشورهای پیشرفته تنها بانکی است که از شرایط بالقوه حضور در روستاها و مناطق محروم با انجام خدمات خرده بانکداری برخوردار است.

۱۴- هدف از ایجاد پست بانک ایران:

پست بانک ها، مؤسسات پس انداز پستی یا بانک های پس انداز پستی شکلهای مختلفی از بانکهای پس انداز هستند که خدمات خود را از طریق باجه های دفاتر پست و بعضاً مخابرات در سراسر کشور به مردم ارائه می دهند.

ایجاد پست مالی با هدف ارائه خدمات بانکی واسطه‌ای از طریق شبکه وسیع ارتباطی کشور، توسط وزارت پست و تلگراف و تلفن در سال ۱۳۶۲ به هیئت دولت پیشنهاد و پس از بررسی‌های لازم، سرانجام در سال ۱۳۶۶ راه اندازی شد. در سال ۱۳۷۴ به منظور جداسازی وظایف پست مالی از شرکت پست ج. ا. ا، پست بانک ایران با وظایف و اختیاراتی شامل انجام خدمات مربوط به حوالجات داخلی، بین‌المللی و انجام خدمات در زمینه‌های پولی، مالی و سرمایه‌گذاری و ... با تصویب مجلس شورای اسلامی پا به عرصه خدمت رسانی نهاد و ماده واحده قانون تأسیس پست بانک در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ ۲۱ شهریور ماه ۱۳۷۴ به تأیید شورای نگهبان رسید.

در سال ۱۳۷۸ به منظور توسعه فعالیت‌های بانکی پیشنهاد عاملیت بانکی وزارتخانه و شرکت های تابعه آن توسط پست بانک به هیئت دولت ارائه و موارد فوق جهت بررسی بیشتر از سوی هیئت دولت به شورای پول و اعتبار ارجاع گردید و نهایتاً در نهمین جلسه شورای مذکور، لزوم بازنگری در اساسنامه، پذیرش کلیه سیاست ها، مقررات پولی - بانکی و بخش‌نامه‌های بانک مرکزی مورد تأکید قرار گرفت.

در همین راستا اساسنامه اصلاحی با هماهنگی بانک مرکزی تنظیم و پس از تصویب در مجمع عمومی و شورای پول و اعتبار در جلسه مورخ ۸۲/۶/۵ از سوی هیئت دولت و در تاریخ ۸۲/۷/۲۴ از سوی شورای نگهبان مورد تأیید قرار گرفت و سرانجام در تاریخ ۸۳/۳/۲ پست بانک ایران به موجب مجوز شورای پول و اعتبار به عنوان بانک دولتی به رسمیت شناخته شد.

اهمیت پست بانک در این خلاصه می شود که اقتصادهای پیشرفته و اقتصادهای در حال گذر نیازمند یک نوع سیستم خرده بانکداری برای کمک به توسعه مؤسسات تجاری کوچک و متوسط، ساختمان سازی و بهبود شرایط زندگی اشخاص حقیقی می باشند. چرا که بانک های تجاری عمدتاً خدمات مالی خود را به اشخاص حقیقی ثروتمندتر و مؤسسات تجاری و دولتی بزرگ تر ارائه می دهند و کمتر به خرده بانکداری می پردازند. از طرفی یکی از مشکلات عمده در مناطق روستایی، عدم دسترسی بخش وسیعی از روستائیان به منابع رسمی است که بر همین اساس پست بانک ها این خدمات را به قشر عظیم تری از مردم و با هزینه پایین تری ارائه می دهند.

پست بانک می بایست به جای درگیر کردن مشتری به طیف وسیع و پیچیده ای از تولیدات و سرویس های گیج کننده، زنجیره ساده ای از آن ها را در اختیار مشتریان قرار می دهد. ضمن اینکه در تعیین نوع سرویس، قیمت و چگونگی ارائه آن نیازهای اساسی مشتریان در نظر گرفته شده است. بدین معنا که سرویس های پست بانک سریع، مقرون به صرفه هستند، به آسانی قابل استفاده اند و در راستای نیازهای مشتریان طراحی شده اند و در عین حال از ایمنی و کیفیت بالایی نیز برخوردارند. به این دلیل بود که پست بانک آلمان، بانک ضرورت ها لقب گرفت.

به بیان دیگر ضرورت ایجاد پست بانک در دنیا با این نگاه و مأموریت ایجاد و تشکیل گردید که خدمات بانکی در دور افتاده ترین نقاط قابل دسترس باشد و از این طریق ضمن کمک و جلوگیری از رفت و آمدهای غیر ضرور، دولت ها از پتانسیل های موجود در این مناطق با توجه به منابع خرد استفاده کرده و منابع جمع آوری شده در جهت پیشبرد اهداف دولت ها از آن استفاده شود. در همین راستا و با توجه به اینکه برای بنگاه های اقتصادی کسب سود از اهمیت اولیه و ویژه ای برای آنها برخوردار میباشد و بنگاه های خصوصی کمتر راغب به سرمایه گذاری در اینگونه مناطق می باشند، دولت های ضمن حفظ حاکمیت دولتی پست بانک ها، گسترش آن در مناطق کمتر توسعه یافته را مد نظر و اولویت اصلی خود قرار دادند.

در اکثر کشورهای دنیا که دارای پست بانک می باشند، این بانک را در زمره بانکهای توسعه ای قرار داده اند که بواسطه آن بتوانند انواع خدمات مالی-بانکی را در روستاها انجام داده و در حقیقت این بانک بازوی استراتژیک دولتها در مناطق روستایی می باشند. عمده فعالیت بانکهای تخصصی

و توسعه ای توجه کمتر به سودآوری می باشد و هدف، کمک به رشد و توسعه اقتصادی کشور می باشد که پست بانک ایران توانسته با استفاده از ظرفیتهای موجود در وزارتخانه از این مهم استفاده کرده و در بخش خرده بانکداری و گسترش بانه های خدمات بانکی (ICT روستایی) نقش بسزای ارزنده ای را داشته باشد که لزوم استفاده بهینه از آن ظرفیتهای همانا نگاه دولتی، تخصصی و توسعه ای به این بانک می باشد. پست بانک ایران منشعب شده از وزارت ارتباطات و فن آوری اطلاعات می باشد که این وزارتخانه در حقیقت مادر تخصصی زیر ساختهای فناوری کشور (بصورت ملموس و ناملموس) می باشد و این بانک میتواند بعنوان بانک تخصصی و توسعه ای در حوزه فناوری کشور در پیشبرد اهداف دولت الکترونیک و کمک مالی به آنها نقش بسزایی را ایفا نماید.

پست بانک ایران با استفاده از زیرساخت های دولتی و مجموعه وزارت متبوع توانسته است فعالیت های زیر را در روستاها داشته باشد: پرداخت سود سهام عدالت ۲/۵ میلیون نفر، پرداخت یارانه ماهیانه به ۱/۶ میلیون سرپرست خانوار روستائی، اعطای انواع تسهیلات به روستائیان، ایجاد قریب به بیش از ۲۰ هزار فرصت شغلی، ارائه خدمات واسطه ای به نمایندگی از سایر سازمانها، پرداخت حقوق مستمری بگیران تامین اجتماعی، کمیته امداد و سازمان بهزیستی، ارائه خدمات مالی و بانکی برخط در روستاها، افزایش فرهنگ سپرده گذاری در روستاها، جلوگیری از مهاجرت روستائیان به شهرها، کاهش مسافرت های غیرضروری، کاهش مصرف سوخت و انرژی، کاهش تصادفات جاده ای بواسطه مسافرت های غیرضروری، جلوگیری از افزایش آلودگی در شهرها، کاهش نرخ هزینه عملیاتی و خدمات بانکی ارائه شده در روستاها نسبت به سایر بانکها و ایجاد صندوق تأمین مالی خرد روستایی

۱۵- نقش پست بانک ایران در توسعه روستاها و نقاط دور افتاده:

یکی از موضوعات مورد توجه توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات در دنیای امروز، چگونگی ارائه خدمات فناوری اطلاعات و ارتباطات به نقاط محروم و روستاها می باشد. بنابر این هر راهکاری که بتواند فاصله دسترسی به اطلاعات را بین شهر و روستا کاهش دهد از دید جهانی ارزشمند و در راستای توسعه جامعه اطلاعاتی است. بر همین اساس ایران اعلامیه اصول جامعه اطلاعاتی را در آذر ماه ۱۳۸۲ در اجلاس سران جامعه اطلاعاتی ژنو امضا نموده و عملاً متعهد شده است تا در جامعه اطلاعاتی جهانی تأثیر گذار باشد.

در این زمینه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات متعهد گردید تا با همکاری مجموعه شرکتهای تابعه شامل: مخابرات، پست و پست بانک تا پایان برنامه چهارم توسعه تعداد ده هزار نقطه روستای فاقد خدمات پایه دولتی را تجهیز و راه اندازی نماید. در این راستا مسئولیت اجرای طرح در هر استان بر عهده شرکت مخابرات استان قرار گرفته و شرکت مخابرات نیز ضمن برگزاری مناقصات نسبت به تأمین تجهیزات و ایجاد امکان انتقال اطلاعات با انتشار آگهی نسبت به انتخاب یک کارگزار از بخش خصوصی یا تعاونی جهت تصدی و اداره دفاتر هر استان، اقدام و نظارت بر ارائه خدمات را بر عهده گرفت.

پست بانک ایران نیز طی مکاتبات و جلسات متعدد با کارشناسان و صاحبان نظران بانک مرکزی، موضوع تأسیس بانه های بانکی را مطرح و در تاریخ ۸۴/۹/۳۰ موافقت اصولی بانک مرکزی را طی نامه شماره ۵۴۳۰ اخذ نمود.

۱۵-۱- اهداف ایجاد بانه های خدمات بانکی (ICT روستایی):

۱. ایجاد امکان دسترسی به خدمات پایه ای از جمله خدمات پولی و بانکی
۲. امکان تأمین مالی خرد روستایی
۳. افزایش نقاط تماس به منظور سهولت دسترسی مردم به خدمات
۴. جلب سرمایه گذاری های بخش غیردولتی و ایجاد اشتغال در بخش خصوصی
۵. جمع آوری وجوه مازاد و سرگردان، و ورود آنها به چرخه اقتصاد کشور
۶. کمک در جهت توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در مناطق روستایی
۷. ارتقاء کیفیت ارائه خدمات
۸. ایجاد بستر لازم برای پیشخوان دولت به منظور ارائه خدمات به صورت تجمعی
۹. کاهش تصدی گری دولت و افزایش بهره وری نظام اداری
۱۰. ایجاد تشکلهای صنفی بانه های خدمات بانکی به منظور توسعه و بازاریابی خدمات و برقراری ارتباط هرچه بهتر بخش دولتی و خصوصی
۱۱. ایجاد بستر دولت الکترونیک
۱۲. طرح تکریم ارباب رجوع

۱۵-۲- دلایل حضور پست بانک در باجه های خدمات بانکی روستایی (ICT روستایی):

- ارائه خدمات مشترک با پست و مخابرات و هم سویی با اهداف و سیاست های اجرایی وزارت.
- به استناد ماده واحده قانون تشکیل پست بانک، به گسترش خدمات مالی و پولی در شهرها و روستاهای کشور به منظور تحقق اهداف تعیین شده موظف می باشد.
- سرمایه گذاری اولیه دولت از طریق وزارت ارتباطات و فن آوری اطلاعات و توانمندی پست بانک در بهره برداری از این فرصت
- وجود فضای بسیار شدید رقابتی و بانکهای دولتی در ارائه خدمات مالی در شهرها
- بکر بودن بازارهای روستایی (جمع آوری وجوه سرگردان و مدیریت وجوه مذکور)
- افزایش درآمد های بانک از محل ارائه خدمات کارمندی در روستاها (پایه ای و واسطه ای)
- صرفه جویی در هزینه های بانک با ارائه خدمات از طریق باجه های خدمات بانکی ۴

۱۵-۳- عملکرد پست بانک در باجه های خدمات بانکی روستایی :

پست بانک ایران برای فعالیت در چارچوب اهداف تاسیس و اساسنامه، و تکالیف برنامه های توسعه کشور همچنان عمده ترین تمرکز فعالیت های خود را بر راه اندازی باجه های خدمات بانکی روستایی معطوف داشته است، به طوری که با پیگیری های انجام شده تا اسفند ماه ۱۳۹۵، تعداد باجه های خدمات بانکی روستایی فعال به ۶،۰۲۷ باجه بالغ شد، که از این طریق پست بانک توانسته با جذب میلیاردها ریال از وجوه سرگردان در این مناطق، آنها را به سمت فعالیت های مولد اقتصادی هدایت کند. همچنین لازم به ذکر است که مبالغی تحت عنوان کارمزد خدمات به کارگزاران شاغل در باجه ها پرداخت می شود که تاثیر بسزایی در بهبود معیشت و اقتصاد خانوار آنها دارد.

وصول بیش از ۳ میلیون قبض از مشترکین آب، برق، گاز، تلفن و ... در سال ۹۵، حاکی از گستردگی باجه های بانکی پست بانک ایران در روستاها و نقاط کم برخوردار و تحقق میلیاردها تراکنش مالی و بانکی از طریق همین شبکه می باشد.

۱۶- جمع بندی:

بر اساس مطالب بیان شده و با عنایت به سند چشم انداز کشور در افق ۱۴۱۴، کاملاً مشهود و میرهن می باشد که یکی از عمده ضرورت های اول شدن ایران اسلامی در منطقه، همانا توسعه روستاها و مناطق کمتر توسعه یافته است که می بایست به آن توجه ویژه ای شود. در همین راستا پست بانک ایران با هدف ارائه خدمات مالی بانکی در نقاط روستایی و کمتر توسعه یافته، دامنه فعالیت های خود را از حوزه فعالیت بانکداران سنتی که تنها به مشتریان معتبر تسهیلات می دهند، فراتر برده و توانسته ضمن پرداخت تسهیلات به طرح های کوچک و حمایت از کارآفرینان، نقش حساس و مهمی در فرآیند توسعه کشور علی الخصوص در زمینه توسعه روستایی بازی کند.

همچنین این بانک در برنامه های بلند مدت خود پوشش صد در صدی روستاها، پوشش صد درصدی کسب و کارهای کوچک روستایی، ایجاد قریب به ۱۶۰۰۰ باجه فعال خدمات بانکی در روستاها، ایجاد درگاه های الکترونیکی مجازی در تمامی روستاهای تحت پوشش، ارائه کارتهای بدهی و اعتباری روستایی، ارائه درگاه های الکترونیکی و ارائه سایر خدمات مالی (بیمه، بورس، مشاوره مالی و ...) را مد نظر قرار داده است. در واقع تا کنون پست بانک ایران توانسته است از طریق:

- ✓ توسعه اشتغال و ایجاد فرصت های شغلی جدید،
- ✓ تقویت رشد اقتصادی و افزایش رفاه اجتماعی،
- ✓ توسعه اقتصادی در مناطق کمتر توسعه یافته یا در حال توسعه،
- ✓ تصدی عاملیت وجوه اداره شده،
- ✓ اعطای تسهیلات و کمک به کارآفرینان و ایجاد خط اعتباری برای حمایت از صنایع کوچک،
- ✓ فراهم نمودن بستر مناسب برای حضور و مشارکت بخش غیردولتی،
- ✓ توسعه همکاری های ملی، منطقه ای و بین المللی برای بهبود سطح کیفی خدمات بانکی،
- ✓ بکارگیری فناوری اطلاعات و توسعه بانکداری الکترونیکی،
- ✓ تلاش در جهت تسهیل امور بانکی،
- ✓ تکریم ارباب رجوع و افزایش رضایتمندی مشتریان در مناطق روستایی و کمتر توسعه یافته

... و ✓

در دستیابی دولت به توسعه اقتصادی، صنعتی و اجتماعی نقش موثر، مثبت و سازنده ای را ایفا نماید. لذا می توان گفت پست بانک ایران به عنوان یک بانک توسعه ای کارآفرین بویژه در نقاط روستائی و کمتر برخوردار، به خوبی توانسته است آنچه را که در فلسفه ایجاد آن مستتر بوده به فعلیت برساند.

۱۷- منابع و مأخذ:

- ۱) کردنائیچ، اسدالله، زالی، محمدرضا، (۱۳۸۶) ابزار سنجش ویژگی های شخصیتی کارآفرینان ایرانی، انتشارات دانشگاه تربیت مدرس.
- ۲) احمدپور داریانی، محمود، (۱۳۸۱) کارآفرینی، انتشارات پردیس، تهران
- ۳) دانشکده کارآفرینی، ارزیابی شاخص های کارآفرینی در ایران بر اساس مدل دیده بان جهانی کارآفرینی، ۱۳۹۴
- ۴) پرداختچی، محمدحسن؛ حیدری، محمود؛ شفیع زاده، حمید (۱۳۸۷)، بررسی اثربخشی مدیریت در زمینه سازی برای بروز و پرورش کارآفرینی، فصلنامه چشم انداز مدیریت صنعتی، دوره ۷، شماره ۲۶، ۳۲-۳۷.
- ۵) طغیانی، مهدی (۱۳۸۷)، تأمین مالی خرد در ایران و راههای توسعه آن با رویکردی اسلام، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه امام صادق(ع).
- ۶) ناظم تقوی، سید علی، صفری، آرش، توسعه روستائی و کارآفرینی روستائی، دانشگاه جامع علمی کاربردی، ۱۳۸۹
- ۷) هادیان، سید کمال الدین (۱۳۹۰)، کارآفرینی هر مانع فرصتی است، نشر فرس، تهران
- ۸) موسویان، سیدعباس (۱۳۸۱)، "طراحی سپرده های جدید در بانکداری بدون ربا"، فصلنامه تخصصی اقتصاد اسلام، شماره ۷، پاییز.
- ۹) دربان، علیرضا و قدیری، مجتبی، (۱۳۹۱) بررسی ارتباط بین عملکرد سازمانی و مهارت های کارآفرینی مدیران محلی روستایی (مطالعه موردی دهیاران استان قزوین)، پژوهش های روستایی، ۳، ص ۵۹-۲۷.
- ۱۰) میسمی، حسین، عبدالهی، محسن و مهدی قائم یاصل (۱۳۸۹) "گزارش های پژوهشی پژوهشکده پولی بانکی"
- ۱۱) هادوی نیا، علی اصغر (۱۳۸۰)، اوراق قرض الحسنه، فصلنامه تخصصی اقتصاد اسلام، شماره ۴، زمستان.
- ۱۲) کیاکجوری، داوودی (۱۳۹۱)، ضرورت کارآفرینی در توسعه اقتصادی و اجتماعی جامعه، کنفرانس ملی کارآفرینی و مدیریت کسب و کارهای دانش بنیان

۱۳) محبی، عظیم، (۱۳۹۲) بهبود فضای کسب و کار (کارآفرینی، مدیریت و بهره وری)، انتشارات آوای نور، تهران.

- 1) Armendáriz de Aghion, Beatriz & Jonathan Morduch (2005), The Economics of Microfinance, Cambridge, MA: MIT Press.
- 2) Bouman, F.J.A. (1997), "Small, Short and Unsecured", Informal Rural Finance in India,
- 3) World Bank, Sustainable Banking with the Poor and Consultative Group to Assist the Poorest, Washington, D.C.
- 4) Hills, G E, Shrader, R C and Lumpkin, G T, Opportunity recognition as a creative process. Wellesley ,Frontiers of Entrepreneurship Research, pp216-227, 1999
- 5) Bos, J.W.B., Koetter, M., (2009), Effects of heterogeneity on bank efficiency scores, European Journal of Operational Research, 195, PP. 251-261
- 6) Van Poll, R, The Perceived Quality of the Urban Residential Environment. A Multi-Attribute Evaluation. Rijksuniversiteits Groninge, 1997
- 7) Matsuda, T., (1992), Organizational Intelligence: its significance as a process and as a product, Proceedings of the international conference on Economics/Management and information technology .Tokyo. Japan
- 8) Microfinance Institutions", Islamic Economic Studies, Vol. No.2, PP. 27- 62

Post Bank of Iran, Entrepreneur Development Bank

Masud Saeed, Sara Adambeik

Post bank of iran, masud_saeed@yahoo.com
Post bank of iran, Saraadambeik1992@gmail.com

Abstract. Undoubtedly, entrepreneurs and entrepreneurship plays a fundamental role in sustainable economic development of all societies, so today one of the development indicators in developing countries is entrepreneurship, and it can be said that entrepreneurship development improves the performance of economic indicators including improving people's welfare, Employment growth, Economic growth and poverty reduction. Based on the entrepreneurial ecosystem of the Global Entrepreneurship Monitor, the first and most factor in the combination of underlying conditions or the environment that forms and leads to entrepreneurial activities is the timely and financially supported and accessible to entrepreneurial groups and clusters Productive.

Post Bank of Iran with its mission and vision and with the aim of providing financial and support services and providing banking services in all regions, especially the deprived areas, and benefiting from IT infrastructure, it has been able to finance the Small and medium-sized enterprises, and sponsorship of rural entrepreneurs, will take great steps in the economic and social development of the country and will provide a significant contribution to the development of entrepreneurship and employment in rural areas and less developed areas.

Post Bank of Iran with the largest number of contact in the country, looking for the lowest profitability or returns, In fact it is mean the long-term investment in these areas and the development of this bank, the bank has been able to act as the executive arm of the government to realize the goals of development plans and the expansion of entrepreneurship for employment, increase production and economic prosperity

Keywords: Development Banks, Microfinance, Entrepreneurship, Rural Entrepreneurship, Post Bank of Iran